

Miljøverndepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo

Dato: 28.2.2007

Offentlig høring av NOU 2006:18 Et klimavennlig Norge. Høringsinnspill fra Kirkens Nødhjelp

Det vises til brev fra Miljøverndepartementet datert 27.11.2006, der det inviteres til høring av Lavutslippsutvalgets innstilling, Et klimavennlig Norge. Kirkens Nødhjelp takker for muligheten til å avgi høringsuttalelse.

Klimaendringer er blant de største globale samfunnsutfordringene som må løses, og Kirkens Nødhjelp er bekymret over at klimadebatten enda ikke gjenspeiler det alvorlige klimaforskere formidler. Menneskeskapt klimaendringer truer allerede utviklingen for millioner av verdens fattigste. De landene som har sluppet ut minst klimagasser er de som rammes hardest av klimaendringene. Fattige land har mindre ressurser og mindre evne til å tilpasse seg, og er derfor mer sårbare. Rike land må derfor ta et hovedansvar for å redusere og håndtere klimautslippene. Med høye og økende utslipp, en stor olje- og gasssektor, og som et av verdens rikeste land har Norge et betydelig ansvar. Kirkens Nødhjelp mener derfor den pågående diskusjonen rundt målsetninger og tiltak på området er svært viktig.

FNs klimapanel 4. hoverapport levner ingen tvil om at klimaendringene er menneskeskapt og skyldes utslippene fra fossilt brensel og endret arealbruk. Dette gjør det nødvendig med kraftige utslippsreduksjoner i henhold til målsettingen i Klimakonvensjonen. Kirkens Nødhjelps utgangspunkt er at de globale klimautslippene må reduseres til et forsvarlig nivå i henhold til FNs klimapanel anbefalinger. For å hindre at den globale gjennomsnittstemperaturen øker mer enn to grader sammenlignet med førindustrielt nivå, må de globale klimagassutslippene reduseres med mellom 50-80 prosent innen 2050 i forhold til 1990-nivået. Kirkens Nødhjelp mener det er svært urovekkende at en med dagens globale utslippstakt kan forvente temperaturøkning på mellom 3 og 4 grader C. Det er bred enighet om at konsekvensene av dette mest sannsynlig vil skape omfattende og uopprettelige skadevirkninger for mennesker, natur, velferd og økonomi verden over. Kirkens Nødhjelp uttrykker dyp bekymring over effektene en slik global temperaturøkning vil ha for allerede sårbare samfunn.

Fortsatt øker utslippene i Norge og Kirkens Nødhjelp mener at det er av stor betydning at det nå er dokumentert at det er fullt mulig å redusere klimagassutslippene i Norge betydelig. Vi er galde for utvalgets oppfatning om at det er "nødvendig, gjennomførbart og ikke umulig dyrt" å redusere norske klimagassutslipp med to tredeler innen 2050. Dette er også hovedlinjen i Stern-Rapporten, som konkluderer med at det er sterke økonomiske argumenter for å gjennomføre klimatiltak i dag fremfor en strategi hvor verden bare tilpasser seg klimaendringene.

Alle land må bidra til å redusere de globale klimaendringene, men innsatsen må være differensiert. Utviklingslandene har et lavt gjennomsnittsutslipp og vil i fremtiden stå for en økende andel av utslippene på sin vei til utvikling. De rike landene står for ca. 50 prosent av de globale klimagassutslippene, dette representerer 14 tonn per person som er over fire ganger høyere enn

en gjennomsnittsperson i et utviklingsland¹. Dersom de globale utslippene skal reduseres med 50 prosent og utviklingslandenes bidrag er 20 prosent, må de rike landene foreta utslippsreduksjoner på om lag 70 prosent.

I FNs klimakonvensjon er det nedfelt at den rike del av verden vil måtte redusere sine utslipp raskere og mer radikalt enn fattigere land. Siden industrilandene har stått for de historiske utslippene, er det rimelig at de største utslippreduksjonene skjer i Norge og andre industriland. Samtidig må disse landene bidra med finansiering og teknologi slik at utviklingslandene kan vokse mer miljøvennlig. Norge er et av de landene som har høyest CO₂-utslipp per innbygger, og verdens tredje største eksportør av CO₂-utslipp via vår petroleumssektor. Når vi samtidig topper FNs liste over de landene som har høyest levestandard, mener Kirkens Nødhjelp at vi både har økonomi og muligheter til å gjøre de nødvendige omstillingene.

Ut fra utvalgets rapport og andre dokumenter, som SFTs tiltaksanalyse, mener Kirkens Nødhjelp ikke bare det er realistisk, men nødvendig å redusere de norske utslippene med *minst to tredeler i god tid før 2050*. Kirkens Nødhjelp støtter utvalgets anbefaling om å etablere en formell målsetting om å nå dette.

Utvalgets mandat

Utvalgets mandat er begrenset til hvordan Norge kan redusere de nasjonale utslippene basert på en definisjon om "utslipp fra norsk territorium". Kirkens Nødhjelp merker seg at utvalget tar opp utfordringene med å gjøre rede for Norges totale utslippsregnskap og støtter utvalgets anbefalinger om at det arbeides videre med å etablere statistikk over utslipp knyttet til "Norges fotavtrykk" i klimasammenhengen. Kirkens Nødhjelp mener at det finnes svakheter i dagens måte å regne utslipp på. Dette gjelder både på import og eksportsiden. Kirkens Nødhjelp ønsker at regjeringen etablerer metoder for å beregne statistikk over norske – og norskeide selskapers klimautslipp i utlandet og Norges import av innsatsfaktorer og forbruksvarer.

I mandatet står det at "utvalget skal sammenligne kostnadene ved utslippreduksjoner nasjonalt med kostnader for tilsvarende reduksjoner i andre land". Utvalget har lagt hovedvekten på nasjonale tiltak, og Kirkens Nødhjelp støtter utvalget her. Kirkens Nødhjelp mener at behovene for globale utslippsreduksjoner ikke må føre til at Norge fratar seg ansvaret for å ta beslutninger om ambisiøse nasjonale utslippskutt. Prinsippene for gjennomføring av Kyoto-protokollen slår fast at hvert av industrilandene skal gjennomføre "en betydelig del" av sin forpliktelse innenlands. Nasjonale tiltak vil gi incentiver til utviklingen av klimavennlig teknologi som er nødvendig for at utviklingslandenes vekst ikke går på bekostning av miljøet og menneskelig utvikling. Ved å ta nasjonale reduksjoner vil Norge bidra til å framskaffe sikker og nødvendig informasjon om forskning, tiltak, effekter og kostnader. Intensjonen med Kyoto-protokollen er at den skal følges opp med strengere forpliktelser etter 2012 og fremtidige klimaavtaler må fastholde at rike land må ta en betydelig andel av sine reduksjonsforpliktelser nasjonalt. Kirkens Nødhjelp mener at minst halvparten av Norges utslippsforpliktelser i Kyoto-protokollen må tas nasjonalt.

Kirkens Nødhjelp ser nødvendigheten av at utslippsreducerende tiltak i andre land ble holdt utenfor utvalgets mandat, men ber om en redegjørelse fra regjeringen på hvordan de vil ta i bruk den Den Grønne utviklingsmekanismen som i dag er det eneste globale prosjektsamarbeidet mellom industrilandene og utviklingslandene under Kyoto-protokollen. Kirkens Nødhjelp konstaterer at det per i dag finnes svært få prosjekter på det Afrikanske kontinentet. For utviklingsland som går glipp av CDM-investeringer betyr det i utgangspunktet tap av muligheten til å motta teknologioverføring, tilstrømming av finansielle ressurser og medvirkning til bærekraftig utvikling. Kirkens Nødhjelp mener regjeringen må utrede hvordan også Afrikanske land i større grad kan motta CDM-prosjekter samt muligheten for støtte til CDM-sektorprogrammer.

Teknologipakken og andre tiltak

Kirkens Nødhjelp konstaterer at det forligger en rekke tiltak gjennom Lavutslippsutvalgets teknologipakke og tiltak i transportsektoren, til oppvarming, jordbruk – og avfallsdeponering, prosessindustri, petroleumsvirksomhet og elektrisitetsproduksjon som gjør det fullt mulig for Norge å redusere utslippene innenn relativt kort tid.

¹ Grid-Arendal:<http://maps.grida.no/go/series/seriesid/14ACF065-1580-101E-F22C-CE4DE224360A>

Klimavettkampanje

Kirkens Nødhjelp støtter forslaget om en nasjonal klimakampanje og registrerer at Miljøverndepartementet allerede har satt en gang en slik kampanje.

Nødvendige første skritt

Kirkens Nødhjelp støtter utvalget når det påpeker at det er viktig å komme i gang med tiltak så snart som mulig, og ønsker denne tiltakslisten velkommen. I tråd med utvalgets definisjon av nasjonale klimautslipp innebærer denne kun tiltak som har effekt på nasjonale utslipp (jmf utvalgets definisjon).

Regjeringen arbeider nå med de sektorvise klimahandlingsplane og sektorvise utslippsmål. Potensialene for nasjonale klimagassutslipp er tidligere dokumentert – blant annet i SFTs tiltaksanalyse og kan brukes for å gi hver sektor et mål for utslippsreduksjoner. SFTs analyse viser at det er store potensialer for å redusere utslippene innenfor de sektorene som bidrar til mest utslipp i Norge: petroleumsvirksomhet, transport – og industrisektoren. Kirkens Nødhjelp forventer at de sektorvise klimahandlingsplanene setter konkrete reduksjonsmål for de ulike sektorene og komme med nødvendige tiltak og virkemidler. Når det gjelder kvotehandling vil Kirkens Nødhjelp påpeke at kvotesystemets hensikt må være å redusere klimagassutslippene samt det bærende prinsippet om at forurensere betaler.

Kirkens Nødhjelp ønsker regjeringen lykke til med de klimapolitiske målsetningene.

Med vennlig hilsen
Kirkens Nødhjelp

Atle Sommerfeldt
Generalsekretær